

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

17 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Victor Burduh și Nicolae Craiu,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Valentina Gavdiuc, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 martie 2020, în cauza penală, în privința lui

Spătaru Radu XXXXX, născut la XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 02.06.2014 până la 24.05.2016;

Instanța de apel de la 16.06.2016 până la 28.02.2018;

Instanța de recurs de la 14.05.2018 până la 06.11.2018;

Instanța de apel de la 11.01.2019 până la 18.03.2020;

Instanța de recurs de la 17.06.2020 până la 17.11.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, mun. Bălți din 24 mai 2016, Radu Spătaru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 196 alin.(4) și art. 361 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal în cauză privind învinuirea lui Radu Spătaru de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal în legătură cu împăcarea părților; încetarea procesului penal în cauză privind învinuirea lui Spătaru Radu de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal în legătura cu intervenirea termenului de tragere la răspundere penală.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, inculpatul Spătaru Radu, într-o zi a lunii noiembrie 2011, într-un loc stabilit de către organul de urmărire penală, acționînd în scopul punerii în circulație a autoturismului de model „Volkswagen Phaeton” VIN XXXXX anul fabricării 2005, motorul XXXXX a confecționat un certificat de înmatriculare fals cu nr. 115412443 eliberat la 15.11.2011, în care a introdus date neveridice cu privire la înmatricularea și identificarea automobilului respectiv, pe care ilegal îl păstra asupra sa.

Prin acțiunile sale intenționate Spătaru Radu a comis infracțiunea prevăzută art. 361 alin. (1) Cod penal, adică confecționarea și deținerea documentelor oficiale.

Tot el, cunoscând în prealabil că cet. Gîrlă Aurel dorește să procure un automobil, într-o zi nestabilită a lunii noiembrie 2011, aflându-se în mun. Bălți, i-a comunicat ultimului că este proprietarul automobilului de model „Volkswagen Phaeton” anul fabricării 2005, cu numărul de înmatriculare XXXXX și cunoscând despre faptul că, automobilul respectiv nu este înmatriculat în Republica Moldova, iar actele pe acest automobil sunt false, acționând prin înșelăciune și abuz de încredere, i-a vândut lui Gîrlă Aurel automobilul nominalizat contra unei sume de 9700 euro, ce conform cursului valutar constituia - 145 500 lei, transmitându-i ultimului și certificatul de înmatriculare falsificat de el, trecând prin tăcere acest fapt.

Astfel, Spătaru Radu i-a cauzat lui Gîrlă Aurel un prejudiciu în sumă de 145 550 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

Prin acțiunile sale intenționate Spătaru Radu a comis infracțiunea prevăzută de art. 196 al. (4) Cod penal, adică cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune și abuz de încredere, în condițiile în care fapta nu constituie o însușire.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror care a solicitat casarea acesteia din următoarele motive:

- în cadrul urmăririi penale Spătaru Radu a fost învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 361 alin. (1) și art. 196 alin. (4) Cod penal, cauza penală în privința lui fiind expediată în instanța de judecată cu această calificare;

- ulterior, în cadrul ședinței de judecată din 08.05.2016 de către acuzatorul de stat în privința inculpatului a fost modificată învinuirea în sensul agravării ei, fiindu-i adusă o nouă acuzare în baza art. 190 alin. (5) și art. 361 alin. (1) Cod penal;

- astfel, Spătaru Radu a fost pus sub învinuire pentru aceea că el, într-o zi a lunii noiembrie 2011, într-un loc nestabilit de către organul de urmărire penală, acționând în scopul punerii în circulație a autoturismului de model „Volkswagen Phaeton” VIN XXXXX anul fabricării 2005, motorul XXXXX, a confecționat un certificat de înmatriculare fals cu nr. 115412443 eliberat la 15.11.2011, în care a introdus date neveridice cu privire la înmatricularea și identificarea automobilului respectiv, pe care ilegal îl păstra asupra sa;

- prin acțiunile sale, Spătaru Radu a comis infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal, adică confecționarea și deținerea documentelor oficiale false, care acordă drepturi;

- tot el, cunoscând în prealabil că cet. Gîrlă Aurel dorește să procure un automobil, într-o zi nestabilită a lunii noiembrie 2011, aflându-se în mun. Bălți, i-a

comunicat ultimului că este proprietar al automobilului de model „Volkswagen Phaeton” anul fabricării 2005, cu numărul de înmatriculare XXXXX și, cunoscând despre faptul că, automobilul respectiv nu este înmatriculat în RM, iar actele pe acest automobil sunt false, acționând în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, i-a vândut lui Gîrlă Aurel automobilul nominalizat contra unei sume de 9700 euro, ce conform cursului valutar constituia 145500 lei, transmițându-i ultimului și certificatul de înmatriculare falsificat de el, trecând prin tăcere acest fapt, iar banii primiți, ilegal i-a însușit, cauzându-i lui Gîrlă Aurel daune în proporții deosebit de mari;

- prin acțiunile sale Spătaru Radu a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari;

- de altfel, instanța de judecată nu s-a expus în sentință, ținând cont de faptul că inculpatului i-a fost modificată învinuirea în sensul agravării ei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, trecând prin tăcere acest fapt, totodată în partea descriptivă a sentinței, instanța de judecată nu s-a expus în genere cu privire la motivele lipsei în acțiunile lui Spătaru Radu a elementelor de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și reîncadrarea faptei în baza art. 196 alin. (4) Cod penal;

- în așa mod, instanța de judecată a pronunțat o sentință contrară legii, care urmează a fi casată, fără a scoate în evidență și comiterea unei erori materiale în ceea ce ține de anul emiterii sentinței, fiind indicat „2015”;

- consideră că vinovăția lui Spătaru Radu în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) și art. 361 alin. (1) Cod penal se dovedește integral prin probele acumulate în cadrul urmăririi penale și cercetate în ședințele de judecată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2018, a fost admis apelul declarat de procuror cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Spătaru Radu a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea mijloacelor financiare pe un termen de 3 ani.

A fost încasat de la inculpatul Spătaru Radu în beneficiul părții vătămate Gîrlă Aurel prejudiciul material – echivalentul sumei de 9700 euro la momentul executării hotărârii.

A fost menținut sechestrul automobilului de model „VW Phaeton” sedan, negru, anul fabricării 2005, caroseria nr. XXXXX, autorizat prin încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei mun. Bălți din 30 iulie 2013, cu informarea

Biroului Național Central Interpol în Republica Moldova în vederea restituirii vehiculului proprietarului legal.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, din conținutul sentinței contestate rezultă, că instanța de fond la judecarea cauzei și adoptarea soluției de constatare a vinovăției lui Spătaru Radu de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal și încetare a procesului penal în legătură cu împăcarea părților, nu a ținut cont de ordonanța de modificare a învinuirii a procurorului în procuratura mun. Bălți, Ramașcan Marian din 08.05.2016, ce ține în special de învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Astfel, instanța de judecată, fiind obligată să întocmească sentința de condamnare în strictă conformitate cu cerințele art. 394 alin. (1) pct.4), 5) alin. (3) pct.2) Cod de procedură penală, potrivit cărora partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă temeiurile pentru aceasta, în cazul când o parte a acuzației este considerată neîntemeiată; încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, motivele pentru modificarea învinuirii dacă la judecată s-a efectuat așa ceva; descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată, indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării, nu a îndeplinit aceste prevederi legale și, fără a indica motivele, a încadrat acțiunile inculpatului Spătaru Radu în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, deși potrivit ordonanței procurorului, a fost modificată învinuirea în sensul agravării în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Totodată, instanța de fond nu s-a expus în partea descriptivă a sentinței referitor la lipsa în acțiunile lui Spătaru Radu a elementelor componente de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, indicând la general „că acțiunile inculpatului Spătaru Radu au fost corect încadrate conform art. 196 alin. (4) Cod penal”.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, au declarat recursuri ordinare avocatul Cornieț Nicolae în numele inculpatului Spătaru Radu și inculpatul.

5.1. La 04 aprilie 2018, a declarat recurs ordinar nemotivat avocatul Cornieț Nicolae în numele inculpatului Spătaru Radu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie menținută sentința fără modificări.

5.2. La 03 mai 2018, a declarat recurs ordinar motivat avocatul Cornieț Nicolae în numele inculpatului Spătaru Radu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie menținută sentința fără modificări.

5.3. La 11 mai 2018, a declarat recurs ordinar inculpatul Spătaru Radu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie menținută sentința fără modificări.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiției 06 noiembrie 2018, au fost admise recursurile ordinare declarate către avocatul Cornieț Nicolae în numele inculpatului Spătaru Radu și de către inculpatul Spătaru Radu, casată parțial decizia, în partea condamnării inculpatului Spătaru Radu în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest celelalte dispoziții ale deciziei atacate au fost menținute.

6.1. În motivarea soluției pronunțate, instanța de recurs a menționat că, instanța de apel condamnând inculpatul în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, nu s-a expus în mod motivat asupra modului de punere sub învinuire a inculpatului pe această învinuire, precum și asupra argumentelor apărării în acest sens.

În această ordine de idei, instanța de recurs a subliniat că, în cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel, conducându-se de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilesc procedura de rejudecare și limitele acesteia, urmează să țină cont de motivele expuse supra care au servit drept temei de casare a deciziei adoptate, să verifice minuțios, cu respectarea prevederilor art. 414 și 419 Cod de procedură penală, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să dea răspuns la toate argumentele invocate de apărare cu referire la modificarea învinuirii în ședința de judecată, să dea apreciere probelor prezentate în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, și să adopte în această parte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 martie 2020, a fost respins apelul declarat de către procuror cu menținerea sentinței fără modificări.

7.1. În susținerea poziției sale, instanța de apel a menționat că, prima instanță a pronunțat o hotărârea motivată și corectă, iar așa cum asupra încetării procesului penal în privința lui Spătaru Radu pe art. 361 alin. (1) Cod penal în legătură cu prescripția n-a fost înaintat apel și au fost menținute dispozițiile sentinței prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28.02.2018 și decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 06.11.2018, instanța a subliniat că nu se v-a expune asupra acestei soluții.

Subsecvent, instanța de apel a menționat că se v-a expune doar asupra soluției instanței de fond referitor la latura încetării procesului penal de învinuirea lui Spătaru Radu pe art.196 alin. (4) Cod penal pe motivul împăcării părților, care a fost contestată de procuror și supusă examinării în ordine de apel.

Astfel, instanța de apel a remarcat că, vinovăția lui Spătaru Radu a fost dovedită integral, iar acțiunile inculpatului corect au fost încadrate conform prevederilor art.196 alin.(4) Cod penal - cauzarea de daune materialele în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune și abuz de încredere, în condiții în care fapta nu constituie o însușire.

Conform sancțiunii art. 196 alin. (4) Cod penal prevede răspunderea penală pentru „(4) *Cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani*”, face parte din Capitolul VI Infrațiuni contra patrimoniului și conform art. 16 alin. (3) Cod penal constituie infrațiune mai puțin gravă.

În acest context, instanța de apel a menționat că, infrațiunea prevăzute la art. 196 alin. (4) Cod penal sunt din Capitolul VI Infrațiuni contra patrimoniului, potrivit alin. (3) al art. 16 Cod penal, fac parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave și se încadrează în categoriile indicate la alin. (1) art. 109 Cod de procedură penală pentru care este permisă împăcarea părților.

În baza art. 66 alin. (2) pct. 29) Cod de procedură penală, „2) *Învinuitul, inculpatul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul: 29) să se împace cu partea vătămată în condițiile prevăzute de prezentul cod*”.

Conform art. 60 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală, „(1) *Partea vătămată dispune de următoarele drepturi: 13) să se împace cu bănuitul, învinuitul, inculpatul în cazurile prevăzute de lege*”.

Astfel, studiind materialele cauzei, instanța de apel a ajuns la concluzia că, inculpatul Spătaru Radu și partea vătămată Gîrlă Aurel au solicitat încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților, fiind confirmate și lipsa a careva pretenții materiale.

Subsecvent, instanța de apel a menționat că susține soluția instanței de fond de încetare a procesului penal pe art. 196 alin. (4) Cod penal pe motivul împăcării părților corespunde cererilor depuse de părți, circumstanțelor cauzei și prevederilor legale enunțate mai sus.

Totodată, instanța de apel a subliniat că, instanța de fond nu s-a expus asupra ordonanței nominalizate de procuror în apel, astfel această sarcină îi revine instanței de apel, în acest sens menționând că, învinuirea pe art. 196 alin. (4) Cod penal i-a fost înaintată lui Spătaru Radu de procurorul M.Ramașcan la urmărirea penală pe data de 08.05.2014, fiind inclusă în rechizitoriul din 08.05.2014 și transmisă cauza penală la data de 08.05.2014 în instanța de judecată pentru examinarea în fond.

Ulterior, în ședința de judecată din 19.01.2016, procurorul M.Ramașcan a prezentat ordonanța de punere sub învinuire din 08.05.2014, prin care i-a modificat lui Spătaru Radu învinuirea de la art. 196 alin. (4) Cod penal la art. 190 alin. (5) Cod penal, fapte ce rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată.

Astfel, instanța de apel a menționat că, procurorul poate modifica prin ordonanță învinuirea în sensul agravării doar dacă probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 19.01.2016 ora 15:40-15:42, a fost anexată ordonanța de punere sub învinuire din 08.05.2014, dar ca anexă la acest proces-verbal este o ordonanță de punere sub învinuire datată cu 08.05.2014 și corectată în 08.05.2016, ce constituia o data viitoare ședinței care s-a desfășurat. Din aceste documente procesuale rezultă, că la data de 08.05.2014 deja se finalizase urmărirea penală și cauza penală era transmisă în instanța de judecată, unde încă nu era pusă pe rol, de aceea nu puteau fi emise careva acte de învinuire.

Lecturând materialele speței date, instanța de apel a constatat că în ședința de judecată a instanței de fond până la data de 19.01.2016 au fost cercetate probele prezentate de partea acuzării care au stat la baza calificării acțiunilor lui Spătaru Radu în baza art. 196 alin. (4) Cod penal. Probe sau circumstanțe noi descoperite, care să dovedească comiterea de către Spătaru Radu a unei infracțiuni mai grave decât cea care i-a fost înaintată în baza art. 196 alin. (4) Cod penal nu sau stabilit.

Subsecvent, instanța de apel a reținut că, procurorul indică că în cadrul ședinței de judecată din 08.05.2016 a adus o nouă acuzare în baza art. 190 alin. (5) și art. 361 alin. (1) Cod penal, însă la data de 08.05.2016 n-a avut loc nicio ședință de judecată, de aceea o asemenea învinuire nu putea fi înaintată și prezentată instanței de fond.

Instanța de fond, la stabilirea circumstanțelor faptei infracționale a reținut învinuirile aduse lui Spătaru Radu conform rechizitoriului și corect a procedat, deoarece cauza penală a fost remisă în instanța de fond pentru examinare în fond cu învinuirile aduse acestuia în baza art. 196 alin. (4) și art. 361 alin. (1) Cod penal, iar o altă învinuire conform procedurilor legale n-a fost înaintată.

În apel procurorul mai indică, că s-a produs o eroare în ordonanța, fiind indicat anul 2015. Dar, nici la 08.05.2015 n-a avut loc nicio ședință de judecată. Din ordonanța vizată se vede, că la calculator a fost tapat anul 2014 (data întocmirii) și 2015 (data aducerii la cunoștință și înmânării copieii), apoi rectificat cu pixul anul 2016 în toate trei poziții.

Astfel, instanța de apel a conchis că, ordonanța din 08 mai 2014 sau 08 mai 2016 este atrasă de nulitate absolută, deoarece nu corespunde calității de act procedural după formă și conținut atât sub aspectul legal, cât și factual, nu conține careva probe sau circumstanțe noi descoperite și n-a fost îndeplinită într-o procedură procesuală legală, de aceea ea nu urmează a fi luată în considerație.

8. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În susținerea celor solicitate, procurorul indică dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel, or, cumulul de probe administrat în respectiva cauză penală demonstrează indubitabil vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

9. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia expusă în referință de către avocatul Cornieț Nicolae în numele inculpatului, Colegiul penal lărgit consideră că, recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, la judecarea apelului, instanța de apel are obligația de a verifica hotărârea atacată din punct de vedere al temeiniciei și legalității acesteia, având în vedere circumstanțele factice ale cauzei bazate pe probele examinate de prima instanță, pe materialele dosarului și, în dependență de aceste date, să aprecieze legalitatea concluziilor de vinovăție ori nevinovăție trase de prima instanță, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În acest context, Colegiul penal lărgit reținând prevederile art. 100 alin. (4) și art. 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, remarcă că verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor acumulate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor, care poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal. La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește

elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit conchide că, la examinarea cauzei, instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul cărora rezultă că, nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei instanței de apel.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că, potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Rejudecând cauza, instanța de apel a omis prevederile art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală și fără a ține cont de indicațiile instanței de recurs, repetat a examinat cauza fără a da o apreciere clară ordonanței din 08 mai 2016 privind modificarea învinuirii adusă inculpatului, și anume, sub aspectele menționate în decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție „(...) aducerea la cunoștință inculpatului, explicarea esenței acesteia, cât și a drepturilor și obligațiilor prevăzute de art. 66 Cod de procedură penală, înmânarea copiei ordonanței și a informației în scris despre drepturile inculpatului, mai mult ca atât, ziua de 08 mai 2016 este o zi de duminică, iar potrivit procesului-verbal de comunicare a drepturilor și obligațiilor învinuitului, reiese că acesta a fost întocmit la data de 08 mai 2014 (f. d. 242, vol. III), iar potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 19 ianuarie 2016 (f. d. 244, vol. III)” (vezi fila 13 din decizia CSJ din 06 noiembrie 2018/ f.d. 265, vol. IV).

Mai mult decât atât, instanța de apel a omis să se expună și asupra faptului că „(...) a fost lăsată fără apreciere ordonanța de încetare a urmăririi penale în privința inculpatului Spătaru Radu privind comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal din 31 ianuarie 2014 (f. d. 112 – 113, vol. III), care deși ulterior prin ordonanța cu privire la anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale și reluarea urmăririi penale din 29 aprilie 2014 (f. d. 119, vol. III), prin care aceleași fapte ale inculpatului Spătaru Radu au fost încadrate în loc de art.190 alin. (5) în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, iar prin ordonanța de punere sub învinuire din 08 mai 2014 (f. d. 124, vol. III), inculpatul a fost pus sub învinuire în baza art. 361 alin. (1) și art. 196 alin. (4) Cod penal, rechizitoriul fiind întocmit și expediat în instanța de judecată în privința inculpatului Spătaru Radu, anume privind comiterea acestor infracțiuni”.

În acest context, Colegiul penal lărgit reamintește că, sentința Judecătorei Bălți din 24 mai 2016, a fost contestată cu cereri de apel de către procuror, iar la 28

februarie 2018 prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți, cererea de apel a fost admisă fiind pronunțată o nouă decizie prin care acțiunile inculpatului au fost recalificate, acesta fiind recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, astfel la 06 noiembrie 2018, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, a casat total decizia și a dispus rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Bălți, din motiv că instanța de apel la adoptarea soluției nu a apreciat în cumul toate probele examinate în instanța de judecată și nu a dat răspuns la toate argumentele indicate în cererile de apel.

Astfel, instanța de recurs ordinar în partea descriptivă a deciziei pronunțate la 06 noiembrie 2018, indică concret la ce instanța de apel în cadrul rejudecării cauzei urmează să țină cont (f.d. 253-267, vol. IV), însă instanța de apel a omis aceste indicații.

Subsecvent, Colegiul penal lărgit analizând decizia recurată stabilește că, instanța de apel se pronunță într-un mod neclar asupra ilegalității ordonanței de modificarea a învinuirii, menținând sentința, însă evită procedura legală prevăzută de legislația națională prin care nu este îndeajuns ca o instanță de judecată să se pronunțe asupra legalității sau ilegalității unui act procedural, ci urmează motivat să indice respingerea sau admiterea acestuia.

În practica judiciară există situații în care se constată o încălcare a unor drepturi fundamentale dintre cele protejate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cum ar fi a dreptului la un proces echitabil, or, judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază deciziile, căci numai astfel, un acuzat poate exercita căile de atac prevăzute de legislația națională. Instanța europeană a subliniat că *„motivarea unei decizii judiciare este strâns legată de preocupările privitoare la asigurarea desfășurării unui proces echitabil, aceasta permițând respectarea dreptului la apărare. Motivarea este indispensabilă însăși calității actului de justiție și constituie o pavăză împotriva arbitrarului.”* (cauza Fomin împotriva Moldovei, CtEDO hotărârea din 11 octombrie 2011).

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit subliniază că, instanța de apel a menținut o sentință viciată sub două aspecte, și anume:

Primul aspect fiind faptul că, instanța de fond nu a îndeplinit prevederile legale ale art. 394 alin. (1) pct. 4), 5), alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, or, fără a indica motivele, a încadrat acțiunile inculpatului Spătaru Radu în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, deși potrivit ordonanței procurorului, a fost modificată învinuirea în sensul agravării în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Colegiul penal lărgit atrage atenția că, ordonanța de modificare a învinuirii adusă inculpatului din 08 mai 2016 a fost a înaintată în instanța de fond la 19 ianuarie

2016, însă prima instanță nici în procesul-verbal al ședinței din această dată, dar nici în partea descriptivă a sentinței nu s-a referit asupra admiterii sau respingerii acestei ordonanțe, precum și sub aspectul datei neconcludente.

Al doilea aspect este faptul că, instanța de fond eronat încetează procesul penal privind învinuirea lui Spătaru Radu de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, or, instanța în acest caz urma să liberează inculpatul de pedeapsă penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală în temeiul art. 60 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal lărgit reamintește că, potrivit dispoziției art. 60. „*Prescripția tragerii la răspundere penală*”, persoana va fi liberată de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele prevăzute de legea penală indicate la alin. (1) al articolului sus menționat.

Conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, și anume, ținând cont de faptul că art. 285 Cod de procedură penală prevede că, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct.4)–9) din prezentul cod, intervenirea termenul de prescripție fiind prevăzut la pct. 4) al art. 275 Cod de procedură penală.

Având în vedere că erorile de drept invocate nu pot fi corectate de către instanța de recurs, decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

Totodată, în bază prevederilor art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului. La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel și recurs, și în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală,

întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 al Codului de procedură penală și art. 6 al Convenției Europene.

10. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Valentina Gavdiuc, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 martie 2020, în cauza penală, în privința lui *Spătaru Radu XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac. Pronunțată integral la *17 decembrie 2020*.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Victor Burduh

Nicolae Craiu